матеріал, реакції дітей, загальний рівень естетичних почуттів, що виникають в учасників освітнього процесу, перевершує очікуване. Саме так майбутні учителі відчувають силу мистецтва, яке змінює світ, і набувають передбачених державою професійних компетентностей.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Андросова Н. М. Поєднання словесних методів навчання у початковій школі: Педагогічні тренінги для студентів та вчителів початкових класів : методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта» та учителів початкових класів. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 90 с.
2. Професійний стандарт «Вчитель початкової школи закладу загальної середньої освіти». Наказ від 23.12.2020. № 2726. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti (дата звернення: 06.05.2021).

Бабаліч В. А.
(м. Кропивницький)

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ В УМОВАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Останнім часом вища освіти перебуває в стадії проведення реформ. Так, відповідно до Закону України «Про вищу освіти» передбачено автономію університетів, введено стандарти вищої освіти, що передбачає розробку переліку компетентностей, якими має володіти сучасних фахівець далі реалізовано право студентів на вибір навчальних дисциплін тощо. Все це спонукає розробників навчальних планів, програм, викладачів замислитись над тим, яким має бути сучасний фахівець фізичного виховання і спорту, які дисципліни будуть йому цікаві, а головне корисні у майбутній професійній діяльності.

У зв’язку з чим вважаємо, що одним з напрямів професійного становлення є формування естетичної культури учителів фізичного виховання та тренерів з виду спорту. Адже естетична культура особистості – це сукупність здібностей людини відчувати, переживати і перетворювати природу, суспільне життя і саму людину за законами краси, який

відкриває шлях до найповнішого гармонійного розкриття всіх сутнісних сил людини [3, с. 18].

Над проблемою формування естетичної культури майбутніх учителів, зокрема із фізичного виховання і спорту, працював С. Г. Мельничук. Розроблена ним теорія естетичної культури вчителя – надзвичайно суттєвий і помітний результат розвитку вітчизняної педагогічної науки. Науковець вбачає великий потенціал можливостей щодо естетичного виховання студентів-спортсменів. Наголошує, що ефективне використання змісту навчальних дисциплін факультету і позакласної виховної роботи може підготувати сучасного фахівця цієї галузі до здійснення завдань естетичного виховання учнів у майбутній професійній діяльності та забезпечити формування належного рівня естетичної культури засобами фізичної культури і спорту.

У монографії професора С. Г. Мельничук «Теорія і практика формування естетичної культури майбутніх учителів» детально описується як можна досягнути мети, викладаючи дисципліни спортивно-педагогічного спрямування. Проведена дослідна робота побудована на «єдності цілей естетичного і фізичного виховання в боротьбі за прекрасну людину, яка поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту фізичну досконалість, акцентуючи увагу як на власне естетичному вихованні студентів у процесі навчальної і виховної роботи, так і на підготовці їх до організації естетичного виховання» [2, с. 135].

Нам, його послідовникам, залишається реалізовувати всі ці ідеї, наукові доробки на практиці, дотримуючись основних принципів естетичної підготовки та формування естетичної культури таких як: науковість естетичної освіти і виховання в усіх ланках системи естетичної підготовки студентів; тісна єдність навчальної і позакласної роботи з естетичного виховання; єдність етичної підготовки й естетичного виховання майбутнього вчителя; принцип професійної спрямованості всієї системи естетичного виховання студентів при максимальному використанні естетичних можливостей навчальних планів і програм факультетів; залучення до естетичної діяльності максимальної кількості студентів при керівній ролі факультету, кафедр, студентських організацій; єдність етичної підготовки

студентів з їхньою безпосередньою практичною діяльністю в школі, табірному зборі і туристичних походах.

Наразі новаторські ідеї С. Г. Мельничука широко обговорюються науковцями, сьогодні доведено взаємозв'язок фізичного виховання з естетичним, перше – розширює сферу естетичного впливу на людину, друге – підвищує ефективність фізичного за рахунок внесення в нього позитивного емоційного моменту і додаткових привабливих стимулів для занять фізичними вправами. З урахуванням зазначеного вважаємо за необхідне включити до переліку загальних компетентностей якими має володіти сучасний фахівець такі:

1. Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.

2. Здатність виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини, оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва.

3. Здатність орієнтуватися в різних сферах життєдіяльності, що формується під час опанування різних видів мистецтва.

Важливий крок вперед у цьому напрямі може бути здійснено за рахунок введення права студентів на вільний вибір навчальних дисциплін. У Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка до дисциплін спортивного профілю увійшли такі, які на нашу думку безпосередньо сприятимуть естетичному вихованню серед них такі: 1. Природовідповідні технології сучасних спортивних вправ для всіх. 2. Інноваційні засоби фітнесу у системі підготовки спортсменів. 3. Історія фізичної культури. 4. Загальна теорія здоров'я. 5. Сучасні види рухової активності. 6. Музично-ритмічне виховання у фізичній культурі і спорті. 7. Організація краєзнавчо-туристичної діяльності. 8. Основи танцювального спорту. 9. Основи акробатичного мистецтва. 10. Сучасні ігрові технології у фізичній культурі і спорті. 11. Теорія підтримки індивідуального розвитку. 12. Основи студентського спорту.

Також формуванню даної компетентності під час навчання на факультеті фізичного виховання сприяє знайомство студентів з естетичними видами спорту – такими як художня гімнастика, фігурне катання, спортивна гімнастика, спортивна аеробіка, акробатика, черлідінг, чир-спорт. З'являються нові види спорту, наприклад, спортивні танці.

Однак хочемо наголосити, що формувати естетичні погляди, смаки й ідеали, озброїти майбутніх учителів критеріями й методами аналізу естетичних явищ можна і необхідно на будь-якій дисципліні, які викладається на факультеті фізичного виховання, з дотриманням наступних педагогічних умов: спонукання студентів до естетично виразного виконання рухів та естетичної оцінки техніки виконання вправ; естетизація середовища виховання; використання естетичного потенціалу спортивних свят, показових виступів; високий рівень естетичної вихованості тренерів і викладачів, які здійснюють фізичне виховання студенті [1].

У сьогоднішніх умовах дистанційного навчання є актуальним питання самоосвіти і самовиховання. І тому не менш важливе значення в усій діяльності з естетичної підготовки є прищеплення навичок до систематичної самоосвіти у формуванні своїх поглядів в естетичному вихованні, в зв'язку з чим важливого значення набуває укомплектування студентами власної бібліотеки з естетичного виховання засобами фізкультури і спорту.

Отже, можемо зробити наступні висновки, що формування естетичної культури майбутніх вчителів фізичної культури і тренерів з виду спорту можливе в умовах вищої освіти. Більш того, необхідне, адже засобами фізичної культури і спорту можна розвивати у молодого покоління вміння бачити красоту рухів, правильно розуміти і оцінювати прекрасне. Все це допомагає вихованню естетичних почуттів, смаків, уявлень, сприяє прояву позитивних емоцій, життєрадісності, оптимізму.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Кузнецова Н. А., Осипова И. С. Воспитание эстетической культуры будущих учителей физической культуры. *Вестник Шадринского государственного педагогического университета.* 2016. № 2 (30). URL: https://cyberleninka.ru/article/n/vospitanie-esteticheskoy-kultury-buduschih-uchiteley-fizicheskoy-kultury (дата звернення: 03.05.2021).

2. Мельничук С. Г. Теорія і практика формування естетичної культури майбутніх учителів (історико-педагогічний аспект 1960-1990 рр.): монографія. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. 248 с.
4. Эстетическая культура и эстетическое воспитание: кн. для учителя. /сост. Г. С. Лабковская. М.: Просвещение, 1983. 304 с.

Баранюк І. Г.
(м. Кропивницький)

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

Засоби естетичного виховання, які були вироблені Василем Сухомлинським, потребують особливої уваги через те, що випробувані в його педагогічній практиці і є важливою складовою педагогічної системи. Відомо, що видатний педагог, який за своєю спеціальністю був учителем-словесником, з метою здійснення педагогічного експерименту, керуючись бажанням глибше проникнути в особливості навчання та виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, вирішив тимчасово «перекваліфікуватися» у вчителя початкової школи. З цією метою він набрав групу шестирічних дітей, щоб підготувалися їх до школи, а потім і навчати їх у початкових класах. Цей досвід видатний педагог описав у відомій книзі «Серце віддаю дітям».

Завдання дослідження полягає в тому, щоб узагальнити ідеї В. Сухомлинського щодо естетичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Василь Сухомлинський, працюючи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, дуже часто вдавався до *подорожей в природу,* такого заходу, якому він надавав важливого освітнього сенсу. Ці подорожі сповнювали дітей яскравими враженнями, тим «наочним матеріалом», який жив у їх свідомості і який можна було постійно актуалізувати, тобто у потрібний час повертати його з пам'яті. Навіть розв'язання задач-загадок із «живого задачника» або із «задачника навколишнього світу», які В. Сухомлинський брав із народної педагогіки («З одного берега річки на другий треба перевезти вовка, козу та капусту…» і тому подібні задачі, їх